

برنامه ها و سیاستگذاریهای توسعه جهت کمک به خانواده های فقیر شهری در اجتناب از قرض و پس اندازها برای آینده

استیفن شوت و براندى باور

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

می ۲۰۰۷

نظر اجمالی

از آنجائیکه تمام نیازهای روزانه از غذا تا آب و سوخت باید خریداری شوند، داشتن عواید کافی یک نیاز اساسی در شهرهای افغانستان می باشد. افزایش عواید کافی برای ادامه زندگی در شهرهای افغانستان بویژه برای فقیرانی که از خدمات اساسی، مهارتها، آموزش و دیگر دارائیهایی ضروری جهت برخورداری از یک زندگی آبرومندانه بی بهره اند، دشوار است.

تحقیق طولی انجام شده توسط واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان نشان می دهد که عواید پائین و نامنظم خانواده های فقیر شهرنشین به این معنا است که آنها برای تولید پول نقد کافی جهت تغذیه خانواده هایشان، تهیه اجاره بها یا خرید سوخت و دارو با مشکلات بزرگی مواجهند. در نتیجه فقیران شهرنشین غالباً مقروضند و ناتوان از اینکه پولی لازم برای رهنیدن خود از فقر پس انداز نمایند.

این پالیسی نامه به اینکه افغانهای نه چندان فقیری که در شهرهای بزرگ زندگی می کند چگونه به کسب درآمد می پردازند، چگونه عواید شان را خرج می کنند و همچنین به نمونه های اعتبار و پس اندازهای آنان توجه دارد. این نامه در صفحه ۴ چند پیشنهاد سیاستگذاری در مورد چگونگی کاهش بار عواید پایین و قرض زیاد خانواده های ناتوان و آسیب پذیر، ارائه می کند.

فروش نان یک منبع ناکافی عایداتی برای خانواده های شهر نشین میباشد.

محتویات

- ۱ مخارج نیازهای اساسی فراتر از عواید فقرا شهرنشین می باشد
- ۲ عایدات ماهانه اغلب برای تهیه غذا و دوا مصرف می شوند
- ۳ مصارف بالای زندگی به قرض و ناتوانی می انجامد
- ۴ پیشنهادات

مخارج نیازهای اساسی فراتر از عواید فقرا شهرنشین می باشد

می دهد که روی هم رفته و اغلب هزینه نیازهای اساسی فراتر از عواید خانواده ها می رود (به جدول ۱ بنگرید). این مبتنی بر نظارت و کنترل هزینه ها و عایدات ماهانه ۱۲۰ خانواده مورد مطالعه در سه شهر اصلی (کابل، هرات و جلال آباد) می باشد. تنها استثنا نسبت به این روندها در هرات روی می دهد و به احتمال قوی بخاطر درجات بالاتری از تنوع کاری و فرصتهای عایداتی و تعداد زیادی از زنانی که در این شهر در عواید خانواده سهم دارند، می باشد.

اکثریت خانواده های فقیر شهرنشین برای امرار معاش شان شدیداً به منابع غیر رسمی کار (مثلاً تولیدات خانگی، کار روزانه غیر قراردادی، کار شخصی) تکیه دارند. اما به این خاطر که استخدام غیر رسمی تا حد زیادی بدون مصئونیت و موسمی است، اغلب خانواده بلافاصله با مصرف عایداتشان برای تهیه نیازمندیهای روزانه آن را به پایان می رسانند و بنابراین از پس انداز پول برای روز مبادا ناتوانند.

در هر صورت تحقیق واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان نشان

در مورد نویسنده گان

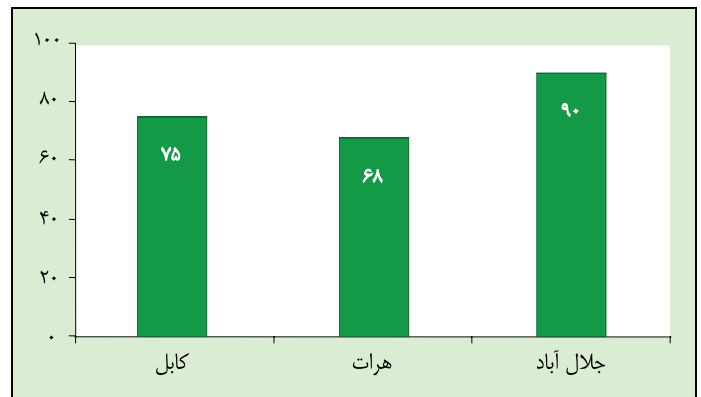
خانم **براندى باور** الی اواسط سال ۲۰۰۶ میلادی، عهده دار ویرایش و تصحیح نشریات معیشت های شهری، جندر یا جنسیت، اقتصاد سیاسی و حکومتداری این اداره بود. نامبرده درین اواخر به حیث مشاور در چندین اداره ایالات متحده امریکا در بخش های متذکره ایفای وظیفه نموده است، آقای **استیفن شوت**، از سال ۲۰۰۴ تا به ۲۰۰۶ میلادی، مدیریت پروژه تحقیقاتی معیشت های شهری این اداره را بر عهده داشت؛ اکنون نامبرده به عنوان مدیر پروژه پالیسی ارضی و اصلاحات اداری که مشترکاً توسط دیپارتمنت انکشاف بین المللی بریتانیا، بانک انکشاف آسیائی و وزارت زراعت و آبیاری افغانستان تطبیق میگردد، استخدام گردیده است.

جدول ۱: عواید و مصارف سرانه ماهیانه در سه مکان مورد مطالعه

مکان	حد اوسط عواید سرانه ماهوار		حد اوسط مصارف سرانه ماهوار	
	حد اوسط عواید	حد اوسط مصارف	حد اوسط مصارف	حد اوسط مصارف
کابل	۴۰۹ افغانی	۵۷۸ افغانی	۵۲٪	۸٪
جلال آباد	۵۴۳ افغانی	۶۰۰ افغانی	۶۸٪	۱۱٪
هرات	۶۴۰ افغانی	۵۵۵ افغانی	۵۸٪	۱۱٪

^۱ در این پژوهش درآمدت، که توسط کمیسیون اروپا تمویل شده است، ۴۰ خانواده در هر کدام از شهرهای هرات، کابل و جلال آباد مورد مطالعه قرار گرفته اند. برای اطلاعات بیشتر در مورد روش و مقاصد این پروژه مراجعه کنید به: "معیشتهای شهری در افغانستان" از جو بیل و استیفن شوت، کابل: واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان.

^۲ برای اطلاعات بیشتر مراجعه کنید به: "اشتغال غیر رسمی و معیشتهای شهری در افغانستان". از پالا کانتور و استیفن شوت ۲۰۰۶. واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان: کابل.

گراف ۱: فیصدی خانواده های گزارش شده دارای هزینه های ناشی از عدم صحت

عایدات ماهانه اغلب برای تهیه غذا و دوا مصرف می شوند

اشکال مصرف در میان خانواده های مورد مطالعه نشان می دهد که قسمت زیادی از عواید به مصارف اولیه غذایی اختصاص می یابد. نسبت بالای مخارج غذایی به هزینه کل، از آنجائیکه معمولاً با افزایش عواید، سهم آن کاهش می یابد، نوعاً یک شاخص قوی برای فقر در نظر گرفته می شود. در هر صورت با این وجود که مطالعه واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان نشان داد که هزینه های غذایی قابل ملاحظه می باشند، مخارج دارویی و مخارج تهیه سوخت نیز سهم عمده ای از مصرف ماهانه خانواده های فقیر شهری را در بر می گیرند.

وضعیت خراب صحتی تعیین کننده اصلی آسیب پذیری خانواده است. ناتوانی، شیوع بیماریهای جدی یا وقتی که از افراد مسن و پیر نیاز به مراقبت پیدا می کنند، وضعیتهایی هستند که در آن خانواده ها بی نهایت بیچاره می شوند. گراف ۱ نشان می دهد که تعداد قابل ملاحظه ای از خانواده ها تقریباً در هر ماه باید از عهده هزینه های مربوط به صحت بر آیند. این نشان می دهد که چگونه مردم فقیر با خطرات عدم صحت که احتمالاً با محرومیت شان از خدمات اساسی از جمله دستیابی به معالجه طبی خوب ارتباط دارد، مواجه می باشند. جلال آباد با توجه به هزینه های درمانی که در ۹۰٪ مصاحبه های نظارتی ماهانه در تمام خانواده های گزارش شده است، بالاترین میزان عدم صحت و بیماری را دارا بوده است و مصرف متوسط ماهیانه دوا و درمان به ۲۸۰ افغانی رسیده است. هرات، برعکس، پایین ترین میزان گزارش شده هزینه های درمانی اما بالاترین مصرف ماهیانه (هزینه متوسط ماهیانه: ۴۵۰ افغانی) را دارا بوده است. این ممکن است به طور مقایسوی در شهری جنوبی انعکاس دهنده دسترسی بهتر به مراقبتهای صحتی باشد. بنابراین خانواده ها پول بیشتری را صرف درمان می کنند. برای ساکنین پایتخت، متوسط مصارف ماهیانه فقط ۲۸۰ افغانی بوده که ممکن است شاخصی باشد بر اینکه در حالیکه خانواده های کابل میزان قابل ملاحظه ای از عدم صحت را دارا بوده اند، اما نسبت به دیگر شهرها دسترسی بهتری به دوا و درمان کم مصرف داشته اند. ارائه دلایل برای این تفاوتها به مطالعات بیشتری نیازمند است.

در اغلب موارد، غلبه بر مشکل صحتی وابسته به بسیج منابع (یعنی پول و اعتبار) از طریق شبکه های اجتماعی فرد است. آنچه بیشتر قابل ملاحظه است این است که خانواده هایی که شرایط فقرشان در جریان سال مطالعه بدتر شده، آنهایی بودند که با مشکلات صحتی اضطراری که نیازمند منابع اضافی می باشد، مواجه شده اند و از تهیه آن عاجز بوده اند.

غذا و صحت تنها مسائلی نیستند که بر بودجه ها فشار می آورند، بلکه اجاره بها و هزینه سوختی هم تاثیر خود را دارند. خانواده هایی که باید افزون بر نیازهای اولیه شان، اجاره بها بپردازند، در بدترین وضعیت قرار دارند و بسیاری از آنها که توانایی پرداخت کرایه را ندارند قبل از هر کسی مقروض صاحب خانه هایشان می شوند. برای کسانی که می توانند کرایه پرداخت کنند، این نوع مصرف، بخش قابل ملاحظه ای از مجموع مصارف را تشکیل می دهد، یعنی ۳۰ فیصد در کابل، ۲۸ فیصد در هرات و ۱۷ فیصد در جلال آباد.

علاوه بر این، زمستانهای سرد کابل غالباً خانواده ها را مجبور به خرید سوخت یا دیگر مواد سوختی می کند. از این رو بخشی از دارایی آنها در این قسمت مصرف می شود. آن عده هم که به هیچ وجه توانایی خرید سوخت را ندارند، به ناچار از بین کتافات مواد سوختی جمع می کنند که ممکن است از خود گازهای مضر تولید کنند و مشکلات صحتی خانواده ها را شدیدتر کنند. نتیجه چنین وضعیتی تنها شکل گیری یک نمونه چرخه ای است که در آن خانواده ها حتی پول بیشتری صرف دوا و درمان می کنند.

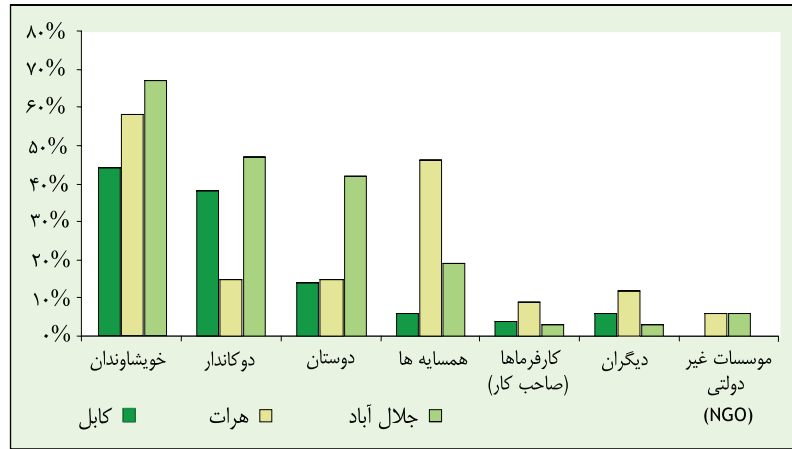
مصارف بالای زندگی به قرض و ناتوانی می انجامد

اغلب خانواده های شهرهای افغانستان بدلیل مصارف زندگی نسبتاً بالا، توانایی خریدن مواد غذایی اولیه شان را نداشته اند و دارایی هایشان را تنها برای رفع مشکلات صحتی و تهیه مسکن مصرف کرده اند. در نتیجه این خانواده ها چاره ای جز قرض گرفتن نمی یابند. ارقام جمع آوری شده مربوط به عاید و مصرف، نشان می دهند که خانواده های فقیر شهری قادر نیستند تا پولی پس انداز کنند که در مواقع نیاز مشکلاتشان را حل کند؛ برای مثال، در مواقع مقابله با مشکلات صحتی، کاهش عاید یا حوادث تکان دهنده مانند بحران صحتی. در چنین شرایطی مردم مجبورند از طریق شیوه های دیگر پول نقد بدست آورند که در آن دسترسی به اعتبار به یک استراتژی معیشتی حیاتی مبدل می گردد.

گزارش شده است که اکثریت خانواده های مورد مطالعه به طور معمول برای گرفتن قرض نزد خویشاوندان، دوستان یا دوکانداران می روند. اکثریت زیادی بدلیل اینکه عواید شان برای پرداخت نیازهایشان کفایت نمی کند، دائماً مقروض بوده اند. بیشترین میزان کسانی که برای تامین مصارف اولیه شان متکی به قرض بوده اند، در کابل می باشد- ۵۶ درصد پاسخ دهندگان بدین سوال که آیا آنها در یک ماه معین طی دوره مطالعاتی، اعتبار گرفته اند، پاسخ مثبت دادند. این میزان در جلال آباد و هرات به ترتیب ۴۱ و ۲۵ فیصد بوده و مطابق با یافته های مربوط به عواید و مصارف می باشد. کمترین میزان وابستگی به اعتبار در خانواده های مورد مطالعه، در هرات که دارای معیشتی متنوعی می باشد، گزارش شده است. با این وجود این ارقام بین شهرها در مورد بازپرداخت اعتبارها چندان متفاوت نمی باشند. تقریباً تمامی خانواده های گزارش شده، غالباً به منظور تامین هزینه وقایع مهم خانوادگی مثل عروسی و کفن و دفن یا برای سرمایه گذاری در دارایی های عاید زا، به میزانهای متفاوتی مقروض می شوند. دلیل دیگر مقروض شدن این خانواده ها تامین مصارف خانگی می باشد و این در حالی است که رقم غالبی از این خانواده ها برای خریدن مواد غذایی و تامین هزینه دوا و درمان قرض می گیرند (جدول ۲ را بنگرید).

منابع اعتباری برای خانواده های مورد مطالعه، تقریباً در تمامی مواقع، غیر رسمی بوده است و کمک غذایی از طریق دوکاندارها و قرض از یک خویشاوند، دوست یا همسایه به کرات در محلات مورد مطالعه گزارش شده است.

گراف ۲: منابع اعتباری بین خانواده های مورد مطالعه

● بازپرداخت اعتبارات اغلب با مشقت زیادی همراه است، اما برای حفظ روابط اجتماعی و دسترسی به اعتبارات بیشتر از طریق همان منبع ضروری است. راه حلها یا استراتژیهای بکاررفته برای بازپرداخت مقروضات اغلب شامل ازدواج- اطفال برای دریافت شیر بها، برخورداری از کار دیگر اعضای خانواده برای ایجاد درآمد اضافی یا به سادگی حساب کردن روی حوصله مندی اعتبار دهنده می باشد. نانوانی برای بازپرداخت [اعتبار]، اغلب پیامدهای منفی در پی دارد. به عنوان مثال یک خانواده با کوچ کردن از جلال آباد به کابل به طور تحت اللفظی از قرضهای خود گریخته بوده اند در حالیکه خانواده دیگری توسط فرد قرض دهنده مورد هجوم قرار گرفته و از هر گونه داراییهای مالی محروم شده بود. اغلب خانواده هایی که در خانه کرایه زندگی می کنند قرضهای شان به صاحب خانه یا مالک را انباشته می سازند، زیرا توانایی پرداخت کرایه را ندارند و این امر منجر به اخراج آنها از خانه و کاهش [تعداد] شبکه های همسایه ای [محلی] می شود.

دیگر یافته های مهم در مورد اعتبار و قرض شامل موارد زیر می باشد:

- برخورداری از شبکه های اجتماعی قوی، دسترسی مداوم خانواده ها به [منابع] اعتباری را ممکن می سازد.
- برای خانواده های فقیر شهری سکونت در یک همسایگی نامتجانس [وجود قشرهای مختلف درآمدی در همسایگی هم]، تثبیت اعتبار به کمک همسایگان را آسانتر می سازد. این مورد در هرات روی داده که در آنجا اجتماعات، معمولاً متنوعتر می باشند و همسایگان ثروتمند به طور چشمگیری به عنوان اعتبار دهندگان عمل می کنند.
- برخورداری از روابط اجتماعی مستحکم می تواند دسترسی به قرض های ضروری برای پیشامدهای تشریفاتی و سرمایه های ایجاد کننده عاید را تعیین کند.

دلایل جریانهای اعتباری فعلی	دلایل قرضه های اعتباری عقب مانده (پرداخت نشده)	سطوح متوسط قرض داری	
<ul style="list-style-type: none"> تعداد= ۲۴۷ پاسخ دهنده مصارف: ۶۴% مراقبت صحتی: ۲۱% سوخت: ۱۱% مصارف خانگی و کرایه: ۱۰% دارایی های تولیدی: ۳% مراسم: ۵% سایر موارد: ۸% 	<ul style="list-style-type: none"> تعداد= ۳۸ خانواده مصارف: ۹۰% مراقبت صحتی: ۷۶% کرایه: ۱۸% مصارف خانگی: ۱۸% دارایی های تولیدی: ۱۵% مراسم: ۱۶% سایر موارد: ۷% 	۱۸.۴۰۰ افغانی	کابل
<ul style="list-style-type: none"> تعداد= ۱۱۹ پاسخ دهنده مصارف: ۵۶% مراقبت صحتی: ۱۹% سوخت: ۶% مصارف خانگی و کرایه: ۶% دارایی های تولیدی: ۵% مراسم: ۹% سایر موارد: ۴% 	<ul style="list-style-type: none"> تعداد= ۳۵ خانواده مصارف: ۶۷% مراقبت صحتی: ۳۶% کرایه: ۹% مصارف خانگی: ۳% دارایی های تولیدی: ۹% مراسم: ۱۵% سایر موارد: ۹% 	۵.۰۰۰ افغانی	هرات
<ul style="list-style-type: none"> تعداد= ۱۹۵ پاسخ دهنده مصارف: ۶۸% مراقبت صحتی: ۳۱% دارایی های تولیدی: ۲% مصارف خانگی و کرایه: ۱۲% مراسم: ۳% سایر موارد: ۱۱% 	<ul style="list-style-type: none"> تعداد= ۳۶ خانواده مصارف: ۷۲% مراقبت صحتی: ۶۹% دارایی های تولیدی: ۱۱% مصارف خانگی: ۱۷% مراسم: ۲۲% سایر موارد: ۸% 	۱۵.۰۰۰ افغانی	جلال آباد

پیشنهادات

اجتماعی که برای جبران هزینه های تصادفات، بحرانهای خانوادگی غیر مترقبه و حوادث تکان دهنده دیگر حق بیمه پرداخت می کنند، منفعت جویند.

دسترسی به مراقبت صحتی با کیفیت را بهبود بخشید.

- رابطه ای حیاتی بین آسیب پذیری شهری و صحت به ویژه میان مردان نان آور وجود دارد. سلامت جسمانی آنها بر توانایی شان در تامین عواید و غذا تاثیر می گذارد که به نوبه خود سلامت کلی خانواده را هم تحت تاثیر قرار می دهد.

- اطمینان حاصل کنید که تسهیلات مراقبت صحتی قابل دسترس و مستقیم که دستیابی خانواده های دارای عواید پایین را هر دو نوع مراقبت پیشگیرانه و درمانی آسانتر می سازد، به محله های فقیر نشین شهری رسانده می شود.

- به منظور ترغیب استفاده مناسب از دواها و استراتژیهای صحتی و بهداشتی پیشگیرانه، فعالیتهای آموزش صحتی عمومی و فراگیر را توسعه و گسترش دهید.

میزان بالای مخارج نیازهای اولیه را کاهش دهید.

- سیاستی در مورد مسکن توسعه دهید که نه تنها به مالکیت بلکه همچنین به مسکن کرایه بپردازد، و انگیزه هایی جهت افزایش موجودیت مسکن های قابل دسترس در شهرها افزایش دهید.

- سیاستهای فعلی انرژی را مورد بررسی قرار دهید تا اطمینان حاصل کنید که این سیاست نه تنها به صادرات مواد سوختی بلکه به طرح راه حل های قابل دسترس برای مصارف خانگی توجه می کند.

۱. فرصتهایی برای ایجاد اشتغال دراز مدت، فراتر از گزینشهای فصلی و غیر رسمی موجود توسعه دهید و مصئونیتی بیشتر مخصوصاً برای آسیب پذیرترین گروهها تامین کنید.

- آموزشهای فنی و حرفوی مقتضی و برنامه های سوادآموزی را برای نان آوران خانواده که دسترسی کمی به بازارهای کار دارند، توسعه دهید و آنها را در دسترسی به شغلهای مطمئن تر و دارای عواید بهتر یاری کنید.

- برای فقرای شهرنشین در تنوع بخشیدن به دارایی و رهایی از فقر سرمایه گذاری کنید.

۲. از آسیب پذیرترین [افراد یا گروهها] که به بازارهای کار دسترسی ندارند، حمایت کنید.

- به منابع لازم برای پشتیبانی از برنامه های ملی حمایت اجتماعی دستیابی پیدا کنید تا پشتوانه ای برای آسیب پذیرترین گروهها (خانواده های بدون کارگر مرد قوی بنیه، خانواده های متکی به عواید اعضای معلول و غیره) ایجاد کنید.

۳. ابزارهایی بهبود یافته برای خانواده های فقیر شهر نشین جهت دسترسی به اعتبار تهیه کنید.

- شیوه های دیگری برای خانواده ها بیابید تا به جای استفاده بیش از حد از شبکه های اجتماعی غیر رسمی شان از منابع رسمی تر اعتبار بگیرند.

- نمونه های بیمه ای قابل انطباق با شرایط افغانستان را مورد بررسی قرار دهید. خانواده های محروم می توانند از عضویت در گروههای

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

جاده گلروشی (نبش سرک ۲)

شهر نو، کابل

تلفون: ۵۴۸ ۶۰۸ ۷۹۹ (۰) ۰۰۹۳

areu@areu.org.af

www.areu.org.af